

TERRITORI (Jaume Font)

En el darrer quart de segle s'ha produït una transformació profunda del territori i de la societat osonenca, que s'insereix de ple en els processos generals de canvi que es manifesten a totes les escales, de la local a la global. De cara al canvi climàtic, i independentment d'altres actuacions sectorials (en matèria d'aigües o espais protegits, per exemple), el planejament territorial i urbanístic ha d'afrontar dos reptes principals: moderar i ordenar el creixement exponencial de la superfície urbanitzada i dotar la comarca d'un sistema de transport públic eficient i sostenible, que passa per aprofitar tots els modes disponibles, de la bicicleta al ferrocarril.

INDÚSTRIA (Hermínia Ordeig, Dolors Colom i Elisenda Currius)

Els efectes directes del canvi climàtic seran secundaris en el sector industrial. En contraposició, sí que es preveuen efectes indirectes. D'entre aquests últims, el tipus d'indústria que previsiblement pot resultar més afectada és l'agroalimentària.

Les mesures d'adaptació i mitigació s'han d'emprendre a dos nivells: en la planificació estratègica comarcal i també a nivell d'empreses, agrupacions d'empreses, gremis o similars. Les empreses que persegueixin l'eficiència energètica, redueixin les seves emissions i efluents i minimitzin la producció de residus, guanyaran competitivitat.

organitza:

amb el suport:

El canvi climàtic a Osona

PRESENTACIÓ

El canvi climàtic és sens dubte una de les majors amenaces a nivell mundial. Els seus efectes podrien semblar molt distants : el desgel de l'Antàrtida, la pujada del nivell dels mars o grans catàstrofes. El canvi climàtic però, tindrà unes repercussions locals prou importants. A tall d'exemple, en els darrers anys s'han constatat els majors períodes de calor des que es tenen dades. Les altes temperatures tenen una relació directa amb els incendis que ja han afectat comarques veïnes. Per tal de saber com ens pot afectar, hem demanat a un conjunt d'experts la valoració dels impactes sobre la climatologia, els rius, l'agricultura i la ramaderia, els boscos, la flora i la fauna, els sòls, l'energia, l'organització urbanística, els residus i el sector industrial. En el mateix treball, els hem demanat d'apuntar les mesures que hauríem de prendre per tal de mitigar-ne els impactes.

Cal però lluitar en l'origen d'aquest problema: la utilització desmesurada dels combustibles fòssils que en acumular-se a l'atmosfera provoquen l'increment de la temperatura de la terra. Tots en som responsables diàriament, com a ciutadans, empreses o administracions, en el transport, la climatització o els residus i per això mateix tots hi tenim molt a fer i molt més a guanyar.

Molts dels experts han coincidit en un fet alarmant: que la mà de l'home té un impacte molt superior sobre el nostre entorn que no pas el canvi climàtic. Amb aquest estudi, com a Grup de Defensa del Ter, pretenem iniciar el debat sobre el model de comarca que volem i fixar els límits per evitar la seva degradació.

RESIDUS (Jordi Codina)

Les emissions de gasos d'efecte hivernacle provinents dels residus suposen unes emissions per càpita de 6,6 tones de CO₂ per habitant i any. S'observa una elevada incidència dels residus ramaders, responsables del 92% de les emissions atribuïbles als residus d'Osona.

Com a mesures correctores, caldria limitar la cabana porcina, aprofitar el biogàs, promoure la minimització de residus i generalitzar la recollida selectiva.

ENERGIA (Josep Verdaguer)

El consum final d'energia augmentarà un 43% en els 10 propers anys degut a increments en la població i a un major consum energètic per càpita. El consum d'energia fòssil és el causant del 70% de les emissions de gasos d'efecte hivernacle repartits quasi a parts iguals entre transport, indústria i habitatge. Els efectes sobre el canvi climàtic són l'increment dels consums en aires condicionats, la reducció de la capacitat de transport de les línies elèctriques i una reducció en la producció d'energia pròpia.

La mitigació dels seus efectes, passa per reduir el consum d'energia fòssil i canviar a fonts menys intensives en gasos d'efecte hivernacle com les energies renovables, tot augmentant la conscienciació ciutadana i de les administracions dels efectes perjudicials de l'ús de combustibles fòssils.

RAMADERIA (Ferran Garcia)

Per tal de prevenir els efectes del canvi climàtic, cal recuperar una ramaderia diversa, integrada en el territori i dimensionada a la capacitat ambiental. L'aigua esdevé un element limitat pel qual poden entrar en conflicte els consums ramaders i els humans. El retorn a una producció ramadera menys demandant d'aigua i menys contaminant que l'existent, hauria de formar part de les polítiques públiques.

AGRICULTURA (Bernat Vilarasau)

L'excés de la producció porcina intensiva respecte a la resta de produccions, el trencament entre el lligam de l'agricultura amb la ramaderia i una urbanització insostenible del territori agrari són ara mateix problemes més seriosos pel futur de l'activitat agrària que els possibles efectes del canvi climàtic.

El Canvi Climàtic ve a sumar-se a aquests altres factors per conformar un canvi ambiental que tindrà un impacte negatiu sobre l'agricultura de la comarca. Per tal d'adaptar l'agricultura osonenca a aquests canvis cal enfortir els agroecosistemes que la sustenten amb una gestió agroecològica dels sistemes agraris.

BOSCOS - SILVICULTURA (Jordi Vigué)

L'increment de les temperatures i la disminució de la humitat comportaran més risc d'incendis, mort de boscos i augment de l'erosió. Això juntament amb una gestió forestal inadequada, una pressió humana excessiva i l'abandonament de l'activitat agrícola poden acabar amb els nostres boscos.

Per evitar aquest procés ja iniciat cal entre d'altres mesures: millorar la gestió forestal, fomentar espècies més adaptades i afavorir les zones de pastures.

ECOSISTEMES TERRESTRES

FAUNA (Carles Martorell)

Les espècies més sensibles i que es trobin al seu límit meridional de distribució, si s'adapten, es veuran obligades a desplaçar-se generalment a latituds i altituds superiors. Si no són capaces d'adaptar-se, hi podrà haver extincions a escala local o regional. Dins els vertebrats, els ocells són el grup que tenen una major capacitat d'adaptació i els peixos són els menys adaptables.

Com a mesures de mitigació cal destacar la necessitat de millorar l'actual xarxa d'espais naturals protegits, la connectivitat ecològica entre els diferents espais i la gestió dels cursos fluvials.

FLORA / VEGETACIÓ (Carme Casas)

Els principals efectes del canvi climàtic sobre la flora i la vegetació vindran determinats per l'augment de les temperatures i la reducció de la disponibilitat d'aigua que comportaran canvis en la composició florística i en la distribució de les comunitats vegetals, amb un augment de les espècies mediterrànies, una disminució de les centreeuropees, i un desplaçament de la vegetació centreeuropea per la vegetació mediterrània. És previsible que hi hagi una reducció important de la diversitat florística que hi ha a la comarca.

Com a mesures de mitigació caldria reduir la fragmentació dels ecosistemes naturals i augmentar la superfície d'espais naturals protegits.

SÒLS (Ester Vinyeta)

L'increment de temperatures juntament amb un previsible canvi en el règim de precipitacions podran provocar profundes modificacions en els sòls (pèrdues de matèria orgànica i d'estructura, aridesa, erosió i desertització).

Per mitigar els efectes del canvi climàtic cal reduir les emissions de N_2O i millorar l'ús de fertilitzants orgànics i minerals, incrementar els nivells de matèria orgànica i reduir el treball del sòl (evitar feines de conreu destructives, fer sembra directa, recuperar el sistema de guaret ...).

CLIMATOLOGIA (Marc Candela)

Les conseqüències del canvi climàtic a la nostra comarca seran molt semblants a les que es preveuen a nivell global. Cal remarcar, però, que tots som participants actius en la seva generació i que per tant podem ajudar a reduir la magnitud del canvi.

L'increment de la concentració dels gasos d'efecte hivernacle es traduirà, a la nostra comarca, en un augment d'uns 4° C en la temperatura mitjana en els propers 100 anys i en una concentració de les precipitacions fora de l'època estival. També es preveu un increment de la duració, freqüència i intensitat de les onades de calor.

SISTEMES AQUÀTICS (Marc Ordeix)

El canvi climàtic pot alterar les característiques dels sistemes aquàtics osonencs. Alhora i en conseqüència, la flora i la fauna en poden sortir malmeses. Si, com tot sembla indicar, el canvi climàtic fa que la temperatura i l'eixutesa fluvial augmentin, serà necessari afinar les mesures d'estalvi d'aigua i sanejament.

RECURSOS HÍDRICS (Eva Matavaques)

Episodis de pluges més extremes augmentaran el risc de riuades. La reserva dels aqüífers es pot reduir degut a la ràpida escorrentia superficial i a la creixent sobreexplotació.

Per mitigar-ne les conseqüències caldrà restringir l'ocupació de les zones inundables, fomentar les polítiques d'estalvi, millorar la gestió i fomentar la recuperació i reutilització d'aquest recurs.

El Grup de defensa del Ter et convida a les ponències sobre:
El canvi climàtic a Osona

Parlarem dels efectes del canvi climàtic a la comarca d'Osona i de les mesures que cal prendre per mitigar-los.

14 de març a la Universitat de Vic: Flora i Fauna, Climatologia, Sòls, Ramaderia, Agricultura i Silvicultura
18:00h Torre dels Frares (Aula Magna)

31 de març al MIT: Hidrologia, Residus, Territori, Indústria i Energia
19:00h. Museu industrial del Ter

organitza:

amb el suport:

Generalitat de Catalunya
**Departament de Medi Ambient
i Habitatge**

“Una tècnica que és utilitzada per primats poc desenvolupats pot portar-nos a un carreró sense sortida. Per tant, i com que la tècnica i la recerca científica són a la base de la nostra capacitat d’adaptació al planeta i a les seves contingències, hem de ser capaços de fer-les servir com a humans”.

Extret de l'article *Qui som?* de Eudald Carbonell (antropòleg) publicat al diari *El Punt* l'any 2001.

El Grup de defensa del Ter et convida a les ponències sobre:
El canvi climàtic a Osona

Parlarem dels efectes del canvi climàtic a la comarca d'Osona i de les mesures que cal prendre per mitigar-los.

14 de març a la Universitat de Vic: Flora i Fauna, Climatologia, Sòls, Ramaderia, Agricultura i Silvicultura
18:00h Torre dels Frares (Aula Magna)

31 de març al MIT: Hidrologia, Residus, Territori, Indústria i Energia
19:00h. Museu industrial del Ter

organitza:

amb el suport:

Generalitat de Catalunya
**Departament de Medi Ambient
i Habitatge**